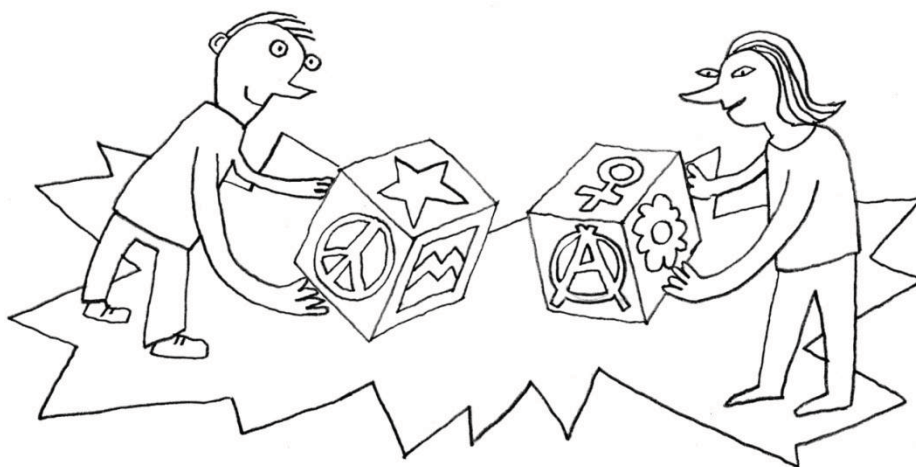

Sesto poglavlje - shvatanje političke filozofije

Uvod

Slika prikazuje dječaka i djevojčicu koji su okrenuti jedno prema drugom. Pokazuju jedno drugom kocku sa simbolima koji predstavljaju političke filozofije. Važno je da se osmijehuju jedno drugom, jer su simboli različiti i ukazuju na polemike i nesuglasice. Važno je istraživati značenje tih simbola koliko god je to moguće. Dječak pokazuje simbol „zabrane atomske bombe“, kojim se izjašnjava za pacifizam. Pentagram može predstavljati socijalistički način razmišljanja, ali isto tako i holistički način razmišljanja o čovječanstvu. Cik-cak linije mogu predstavljati vodu, kao simbol zaštite okoliša, ali njegovo značenje može biti i potpuno različito. Djevojčica pokazuje A-simbol anarhizma. Simbol ženskog spola može predstavljati feminizam. Cvijet može predstavljati zaštitu okoliša, ili mir, ali djevojčica je možda dala neko drugo značenje tom simbolu. Mladi ljudi koriste se ljudskim pravima- sloboda misli, sloboda izražavanja i jednakost. Ne postoji vlast koja će odrediti ko je u pravu a ko nije.

Slika također nosi jednu interesantnu i iznenađujuće složenu poruku. Mi kombiniramo simbole i koncepte u političkoj filozofiji kako bismo izrazili naše ideje i stajališta, ali oni mogu biti ambivalentni i zbunjujući. Stoga moramo drugima objasniti naše izbore i moramo pažljivo slušati. Postoje mnoga stajališta sa kojima se možemo ili ne možemo složiti. Šest simbola je dovoljno da nam daju ideju otvorenog pluralističkog društva. Trebali bi poštivati jedni druge, i tada možemo imati dobar argument koji nikome ne škodi i pogoduje svima.

Obrazovanje za demokratiju i ljudska prava integrira dvije dimenzije. Prva je povezana sa *sadržajem*. Shvatanje političke filozofije je važno za obrazovanje za demokratiju, pruža nam jasan smjer i vrijednosti kada prosuđujemo vrijednosti i kada djelujemo. Isto tako bolje razumijemo jedni druge.

Druga dimenzija obrazovanja za demokratiju odnosi se na *kulturu* civilizovanog sukoba – prepirati se se sa osmijehom, ako je moguće. O takvoj kulturi sukoba mora se podučavati u školama, kroz iskustvo i razmišljanje. Podučavanje može započeti u vrlo ranoj dobi a puno toga zavisi od primjera koji pokazuju nastavnici i direktori. Nastavnik obrazovanja za demokratiju bi trebao izbjegavati dvije zamke. Jedna je politička korektnost. Nije zadatak nastavnika da podučavaju učenike o bilo kojoj političkoj doktrini, niti bi učenike trebali prisiljavati da prihvate njihove lične vrijednosti. Druga je tiho negiranje, što je suptilni oblik opresije. Nastavnik bi trebao potaknuti učenike da objašnjavaju svoje izbore kako bi ih drugi razumjeli, ali ne treba ih prisiljavati da ih opravdavaju.

Predmetni zadaci se mogu usvojiti u različitim starosnim grupama i mogu se koristiti od osnovnog do višeg srednjeg nivoa.

Vježba 6.1. – Osnovni koncepti političke misli

Obrazovni ciljevi	Učenici razumiju da vrijednosti posredno upravljaju političkim raspravama i debatama i da neke vrijednosti podržavaju ljudska prava a neke im se protive (podučavanje o ljudskim pravima) Vježba obučava učenike da budu voljni učiti i razumjeti vrijednosti i stavove bez obzira da li se s njima slažu ili ne (podučavanje <i>kroz</i> ljudska prava).
Materijali	Lista prijedloga ili slogana (vidjeti materijale u daljem tekstu). Kao alternatua, mogu se koristiti predizborni plakati, video isječci, ili dijelovi izjava odnosno govora iz političkog života.

Postupak

1. Učenici formiraju grupe ili parove od četiri.
2. Identificiraju implikacije izjava. Možda će im biti potrebno dati pitanja kako bi ih usmjerili i omogućili poređenja, npr. za koje društvene grupe ovaj prijedlog ima posljedice i koje bi to posljedice bile (učenici bi trebali odgovoriti nešto poput bogati i siromašni, zdravi i bolesni, moćnici i nemoćni, itd.).
3. Ukoliko su već upoznati s osnovnim pristupom političke misli, učenici mogu povezati svoje prijedloge s različitim školama misli. Mogu utvrditi svoje afinitete prema više načina razmišljanja.
4. Učenici prosuđuju izjave i njihove temeljne vrijednosti u svjetlu ljudskih prava.

Dodatak

Učenici raspravljaju o posljedicama prijedloga tako što ih porede s pitanjima o kojima se raspravlja u njihovoj zemlji.

Materijali

Lista prijedloga i slogana

1. Država se ne bi trebala miješati u vođenje ekonomije. Njena jedina briga je primjena zakona.
2. Besplatna zdravstvena zaštita mora se garantovati svima.
3. Sva preduzeća se moraju nacionalizirati.
4. Vođi države treba dodijeliti sve ovlasti.
5. Država, radnici i sindikati trebaju se sastati kako bi povećali plaće.
6. Država kao takva je neugodnost.
7. Bijela civilizacija je superiorna civilizacija.
8. Slabe učenike treba spriječiti da usporavaju napredovanje ostalih učenika.
9. Nito nema pravo da daje drugima naredbe.
10. Društvo bi se trebalo organizovati na način da vladajući poredak poštuje prirodnu hijerarhiju stvari.

Vježba 6.2. – Stavovi prema moći⁵

Obrazovni ciljevi	Učenici mogu razlikovati koncepte moći i njihove posljedice na demokratiju i ljudska prava.
	Učenici razvijaju aktivno slušanje (podučavanje kroz ljudska prava).
Materijali	Set štampanih učeničkih materijala: „Stavovi o moći i vlasti“.

Postupak

1. Učenici formiraju parove. Proučavaju izjave i odlučuju s kojim se izjavama slažu.
2. Prave zabilješke o razlozima zbog čega podržavaju određene izjave.
3. Parovi predstavljaju svoje rezultate u razredu.
4. Učenici identificiraju temeljne škole političke misli (vježba prenosa znanja) (transfer exercise), nastavik koristi svoje iskustvo i razmišljanje kako bi upoznao učenike s (odabranim) pristupima političkoj misli (induktivan pristup koji omogućava korištenje različitih metoda – predavanja nastavnika, a možda i učenika, proučavanje dijelova).

Dodatak

Učenici razmišljaju o svojim individualnim sistemima vrijednosti.

Učenici poistovjećuju političke ideje s politikom stranaka i političkih vođa u svojoj zemlji.

Materijali

(vidjeti slijedeću stranicu)

5. Citirano iz Claude Paris, *Ethique et Politique*, CG. izdanje, Quebec, 1985.

Štampani učenički materijali

Izjave o vlasti i moći

1. Vođa u vlasti ima glavnu i nezamjenjivu ulogu.
2. Moć otuđuje i mora se eliminisati kako bi se omogućilo svakoj osobi da ostvari svoj puni potencijal.
3. Nacija ima samo jednog stvarnog neprijatelja: njenu vlast.
4. Političku moć bi trebali izvršavati ljudi koje je birao narod.
5. Političke stranke su štetne za moć države zato što dijele narod i uzrokuju nepotrebne sukobe.
6. Država nije jednostavan skup pojedinaca: u stvarnosti ona je viša i važnija od skupa pojedinaca.
7. Sve vrste moći imaju tendenciju da postanu totalitarne.
8. Država ne podrazumijeva završetak već predstavlja nužnost za realizaciju individualnih aspiracija.
9. Država je veliko groblje na kojem umiru svi izražaji individualnog života.
10. Štrajkovi predstavljaju prijetnju vlasti te bi se iz tog razloga trebali zabraniti.
11. Pojedinci postoje samo za državu a bez nje su niko i ništa.
12. Mladi ljudi bi trebali učestvovati u odlukama koje se na njih odnose.
13. Jedino kad država prestane postojati možemo govoriti o slobodi.
14. Nastavnik treba uzimati u obzir legitimne zahtjeve svojih učenika.
15. Ljudska bića imaju prirodnu tendenciju da čine dobro, uvijek trebamo imati povjerenja u njih.
16. Učestvovanje svih pojedinaca u moći je osnovni princip organizacije svih ljudskih zajednica.
17. Političke stranke omogućavaju da želje građana utiču na odluke vlasti.
18. Kada bi ljudi bili prepušteni samima sebi, bez ikakve kontrole, ljudska bića bi se međusobno ubijala.
19. Politička moć ne bi trebala biti prepuštena javnom mnijenju.
20. Ljudska bića bi trebala imati prava koja vlast mora poštovati i promovisati.

Vježba 6.3. – Kad bih bio mađioničar

Obrazovni ciljevi	Učenici se potiču da stvore smislene vizije. Osoba bez utopijskih razmišljanja ograničena je prihvatiti status quo. Učenicima je data mogućnost da koriste svoje talente (kreativnost).
Materijali	Papir i marker.

Postupak

1. Od učenika se traži da se zamisle u ulozi mađioničara.
2. Oni čitaju:
"Kad bih ja bio veliki mađioničar, omogućio bi ženama, muškarcima i djeci da nikad više ne dožive ono što se dogodilo tokom rata... "
Svaki učenik završava slijedeće rečenice:
 - Zaustavio bi ...
 - Zatvorio bi ...
 - Zaboravio bi ...
 - Protivio bi se ...
 - Nastavio bi sa ...
 - Stvorio bi ...
3. Naizmjenično, učenici čitaju svoje odgovore u plenarnom skupu. Predlaže se da se stolice rasporede u krug.
4. Evaluacija: učenici ukazuju i raspravljaju koje želje i potrebe su otkrili.

Dodatak

Učenici se bave pitanjem može li se nešto učiniti da se njihove želje ispune.

Varijacija

Za starije učenike:

"Kada bih bio arhitekt ...": učenici razmišljaju kako bi njihova škola ili grad, selo, u kojem žive trebali izgledati.

Učenici razmišljaju o svojim željama i povezuju ih s osnovnim tradicijama političke misli (liberalna, konzervativna, socijalistička, prijatelji zemlje).